

Djibouti: Statsborgerskap

- Hvem ervervet djiboutisk statsborgerskap ved uavhengigheten i 1977?
- Hvem tildeles djiboutisk statsborgerskap ved fødselen?
- Hvordan kan man erverve djiboutisk statsborgerskap?
- Er dobbelt statsborgerskap tillatt?
- Hvem utgjør befolkningen i Djibouti uten djiboutisk statsborgerskap?

Avgrensning og kildetilfang

Denne responsen tar for seg utvalgte spørsmål knyttet til djiboutisk statsborgerskap. Responsen ble først publisert januar 2021, og ble oppdatert i august 2024 med nye kilder fra en informasjonsinnhentingsreise til Dire Dawa og Djibouti høsten 2023.

Statsborgerskap i Djibouti er et politisert tema, fordi det berører maktfordelingen mellom befolkningsgrupper og klaner i landet. Det relative størrelsesforholdet mellom gruppene har betydning for tildelingen av antall seter i parlamentet og politiske posisjoner. Å føre kontroll over hvem som kan få statsborgerskap, har gjennom Djiboutis historie vært en måte å påvirke størrelsesforholdet, og med det fordelingen av makt. Det gjør spørsmål knyttet til statsborgerskap sensitive, og at informasjonstilfanget følgelig er begrenset. Enkelte forhold, deriblant praktiseringen av statsborgerloven, fremstår dermed for Landinfo som uklare.

Historisk bakgrunn

Området som i dag utgjør Djibouti, var i førkolonial tid befolket av nomadiske folkegrupper, i hovedsak afarer og somaliere. I tillegg fantes det arabiske handelsstasjoner langs kysten. Franskmennene etablerte seg i området i 1859, og bygget etter hvert kullstasjoner for den omfattende skipstrafikken gjennom Rødehavet. I 1886 opprettet de kolonien Fransk Somaliland, en sammenslåing av de franske protektoratene Obock og Tadjoura (Thuesen, Lundbo & Bätcke 2024).

Djibouti by vokste først frem i 1888, rundt endestasjonen for jernbanen fra Addis Abeba, via Dire Dawa, til Rødehavet. Byen ble med det en inngangsport for

handel med Etiopia, og opplevde en stor befolkningsvekst som følge av migrasjon, i hovedsak fra Etiopia, Britisk Somaliland (dagens Nordvest-Somalia) og Jemen (Imbert-Vier 2012, s. 92-93; Thuesen, Lundbo & Bätcke 2024).

Kolonien endret i 1946 status til fransk oversjøisk territorium, som blant annet innebar at befolkningen kunne gjøre krav på fransk nasjonalitet. Etter en utvidelse av områdets selvstyre i 1967, ble navnet endret til Det franske Afar- og Issa-territoriet. Djibouti ble en selvstendig republikk 27. juni 1977, da et overveldende flertall i en folkeavstemning stemte for uavhengighet fra Frankrike. I et forsøk på å skape en ny nasjonal identitet for alle befolkningsgrupper i landet, tok den nye nasjonen navnet etter sin største by, Djibouti (Imbert-Vier 2013, s. 124; Thuesen, Lundbo & Bätcke 2024; Bezabeh 2023, s. 15-40).

Erverv av djiboutisk statsborgerskap ved uavhengigheten i 1977

Djiboutis første statsborgerlov, fra 1981, fastsatte hvem som skulle regnes som borgere av den nye staten. Ifølge lovens artikkel 5–7 gjaldt dette enhver som hadde ervervet «fransk nasjonalitet»¹ i Djibouti eller et naboland, gjennom fødsel eller på annen måte, før uavhengighetsdagen 27. juni, og som tilhørte en av de «karakteristiske djiboutiske befolkningsgruppene».

Alle som var bosatt i Djibouti under det franske styret, hadde imidlertid ikke ervervet fransk nasjonalitet, og kvalifiserte dermed heller ikke til djiboutisk statsborgerskap. Grunnen var at de franske myndighetene stilte krav om at man måtte bevise en historisk tilhørighet til territoriet. Arbeidet med å identifisere hvem som hadde slik tilhørighet, ble vanskeliggjort av at det knapt fantes sivilregistre, at grensene til nabolandene ikke var fastlagte og at deler av befolkningen ikke var fastboende, men migrerte mellom dagens Djibouti, Eritrea, Etiopia og Somalia. Fordi fødselsregistrering var lite utbredt, baserte i praksis de fleste oppføringene seg på vitnemål fra fremtredende personer fra lokale folkegrupper.² Personer som ikke oppfylte vilkårene til å erverve fransk nasjonalitet, ble i stedet registrert som «utlendinger» (Imbert-Vier 2013, s. 134; 2020, s. 131-138).³

¹ «Fransk nasjonalitet» refererte i de franske koloniene både til franske borgere (*citoyens français*), som regel etniske franskmenn fra Frankrike, og til franske koloniale undersåtter (*sujets français*). Disse kategoriene ble formelt slått sammen i 1946, og fikk i Djibouti fra og med 1956 de samme statsborgerrettighetene (Imbert-Vier 2013, s. 126; 2020, s. 142).

² I Djibouti by besto gruppen av fremtredende personer av to afarer, to arabere, to somaliere fra Issa-klanen, én fra Gadabursi-klanen og én fra Isaaq-klanen Habar Awal (Imbert-Vier 2020, s. 136).

³ I tillegg til de praktiske utfordringene knyttet til å fastslå hvem som tilhørte territoriet, hadde spørsmålet stor politisk betydning for den franske kolonimakten, ettersom «fransk nasjonalitet» ga stemmerett ved folkeavstemningene i 1958, 1967 og 1977. I forbindelse med en folketelling foretatt av Magendie-delegasjonen i 1970–72, ble for eksempel en langt høyere andel av afarer enn

Kolonimyndighetene begynte i 1951 å utstede ID-kort til personer som hadde fått etablert fransk nasjonalitet på bakgrunn av tilhørighet til territoriet. Det er uklart hvor systematisk utstedelsen av ID-kort i denne fasen var, og hvilken praktisk betydning ID-kortene hadde i det daglige. Eksempelvis ble det i perioden 1951–55 i Djibouti by utstedt om lag 11 000 ID-kort, hvorav i underkant av halvparten ikke ble hentet av innehaverne (Imbert-Vier 2013, s. 134).

På terskelen til uavhengighet sommeren 1976, forenklet myndighetene prosedyrene for utstedelse av ID-kort og utvidet samtidig kretsen av personer som kvalifiserte for «fransk nasjonalitet», til også å inkludere tidligere soldater og deres familier, samt utlendinger gift med djiboutiere (Bezabeh 2011, s. 601). Forenklingene førte til at om lag 50 000 nye personer fikk utstedt ID-kort, mot totalt 40 000 før 1976 (Imbert-Vier 2020, s. 141).

En FN-rapport (UN 1977) viser at det per januar 1977 var utstedt ID-kort til om lag 93 000 personer, herunder 37 000 afarer, 32 000 somaliere tilhørende Issa-klanen, 18 000 somaliere fra andre klaner, 5000 arabere og 2000 «andre». Selv om rapporten tar forbehold om at oversikten ikke er komplett, er det Landinfos oppfatning at tallene kan indikere størrelsesforholdet mellom befolkningsgruppene som ble djiboutiske statsborgere ved uavhengigheten.⁴ I gruppen av somaliere fra andre klaner enn Issa, tilhørte trolig de fleste Gadabursi⁵- og Isaaq-klaner.⁶ Dette underbygges av at franske kolonimyndigheter førte klanoversikter over nettopp disse klanene (Imbert-Vier 2013, fotnote 69), og gir mening gitt den geografiske nærheten til disse klanenes kjerneområder (Abikar 1999).

Ettersom størrelsesforholdet mellom de ulike befolkningsgruppene etter uavhengigheten hadde betydning for maktfordelingen, var spørsmålet om hvem som kvalifiserte for statsborgerskap et politisert tema. Ifølge historikeren Marc Fontrier (e-post 2024), som i flere år var utstasjonert i Djibouti som offiser i den franske hæren i, var tildelingen av statsborgerskap gjenstand for manipulasjon fra de Issa-dominerte myndighetene. Han viser til at myndighetene arbeidet for å endre den demografiske balansen i Djibouti, og at flere afarer ble fratatt sine

somaliere registrert med fransk nasjonalitet, da afarene ble ansett som mer positive til fortsatt fransk kolonistyre enn den somaliske befolkningen (se Imbert-Vier 2020, s. 139-141).

⁴ Omtrent det samme størrelsesforholdet fremgår av folketellingen ved Magendie-delegasjonen i 1970–72 (Imbert-Vier 2020, s. 140). Samson A. Bezabeh (2011, s. 602) oppgir på sin side at om lag 187 000 ID-kort ble utstedt – 98 000 til Issa, 74 000 til afar, 10 000 til arabere og 3000 til andre. Landinfo har ikke gjenfunnet tallene i kilden Bezabeh har referert til i den ovennevnte FN-rapporten fra 1977. Sett bort fra det, om vi antar at Issa-kategorien inkluderer andre somaliske klaner, strider heller ikke Bezabehs tall mot det indikerte størrelsesforholdet mellom de etniske gruppene afar, somali, arabere og andre.

⁵ Gadabursi omtales i noen sammenhenger som Samaron, selv om Samaron kun utgjør én av flere Gadabursi-underklaner (Fontrier, e-post 2024).

⁶ Ifølge Fontrier (e-post 2024) kommer de fleste isaaqer i Djibouti fra underklanen Habar Awal, i tillegg til noen fra underklanen Habar Younis. President Guellehs kone, Kadra Mahamoud Haid, kommer eksempelvis fra Habar Awal-klanen (Africa Confidential 2024).

franske dokumenter og nektet nye ID-kort, samtidig som Issa-somaliere fra nabolandene ble oppfordret til å slå seg ned i Djibouti.

Det foreligger ikke sikre tall på hvor mange som ikke ble registrert, fratatt sine dokumenter eller som (for)ble registrert som «utlendinger» (Bezabeh 2011, s. 601). I forarbeidene til statsborgerloven av 1981 (s. 1) oppgis det imidlertid at over 50 000 utlendinger med opprinnelse i nabolandene, bodde i Djibouti på dette tidspunktet.

Den djiboutiske statsborgerloven

Djiboutisk statsborgerskap kan enten tildeles ved fødselen eller erverves gjennom naturalisering.

Ifølge forarbeidene til statsborgerloven av 1981 (s. 1) tok loven sikte på å begrense adgangen til djiboutisk statsborgerskap for å forhindre ytterligere immigrasjon fra nabolandene. Dette innebar blant annet at loven ikke ga statsborgerskap til dem som hadde blitt kategorisert som «utlendinger» under det franske styret. I tillegg krevde loven at begge foreldrene måtte være statsborgere for å kunne overføre djiboutisk statsborgerskap til sine barn. Ifølge historikeren Samson A. Bezabeh (2011, s. 601-602), som har skrevet om statsborgerskap i Djibouti, sementerte loven av 1981 statsborgerskapsregimet fra det franske styret, og innebar at etterkommere av personer som ikke hadde blitt tildelt «fransk nasjonalitet», ikke uten videre kunne bli djiboutiske statsborgere.

I 2004 ble det vedtatt en ny statsborgerlov, som i 2018 ble inntatt i sivilloven. Statsborgerloven av 2004 viderefører prinsippet om at djiboutisk statsborgerskap tildeles på bakgrunn av foreldrenes nasjonalitet. Loven representerte imidlertid en oppmykning på noen punkter, blant annet frafalt kravet om at begge foreldrene må være djiboutiske for å kunne videreføre statsborgerskap til sine barn.

Ifølge lovens artikkel 8 kunne myndighetene i en overgangsperiode på fem år etter at loven ble vedtatt i 2004, utstede sertifikater basert på vitnemål, som muliggjorde fødselsregistrering og tildeling av statsborgerskap til personer som var født i Djibouti uten å ha blitt tildelt statsborgerskap tidligere. Landinfo er ikke kjent med hvordan dette ble praktisert. I en rapport utarbeidet for UNHCR, skriver imidlertid forskeren Bronwen Manby (2021, s. 22) at lovbestemmelsen tilsynelatende ikke ble implementert i praksis.

Statsborgerskap ved fødsel

Ifølge den djiboutiske statsborgerloven av 2004 (art. 4 og 5) regnes barn av en djiboutisk far og/eller mor, født i eller utenfor Djibouti, som djiboutisk statsborger fra fødselen av. Barn født i Djibouti, med ukjente foreldre, regnes også som djiboutiske statsborgere (art. 6).

Landinfo er ikke kjent med hvordan lovverket praktiseres. Ifølge historikeren Simon Imbert-Vier (2020, s. 143) er det fremdeles i praksis enklere å overføre statsborgerskap for far enn for mor, uten at han viser til konkrete eksempler eller utdyper dette.

Erverv av statsborgerskap gjennom botid eller ektefelle

Den djiboutiske statsborgerloven (art. 15 og 16) åpner for at man kan søke om djiboutisk statsborgerskap etter ti års botid i landet.⁷ Botidskravet senkes til fem år dersom man har ytt eller vil kunne yte særlig viktige tjenester for Djibouti.

Ektefeller av djiboutiske statsborgere kan søke om djiboutisk statsborgerskap etter ti års ekteskap. Dersom paret har barn sammen, er kravet fem års ekteskap (art. 12). Ifølge professor Yves Strickler, som deltok i utformingen av den djiboutiske sivilloven, er det en naturlig lovtolkning at ektefeller dermed ikke er underlagt bostedskravet (e-post 2021).

Videre krever statsborgerloven at man må være ved god helse, ha god vandel (art. 18) og kunne assimileres, særlig ved kjennskap til et av språkene som brukes i Djibouti (art. 19).⁸ Loven sier at man ikke kan bli djiboutisk statsborger dersom man er dømt for eller har begått en forseelse mot rikets sikkerhet, en straffbar handling med strafferamme over et halvt år eller som utgjør brudd på spesifikke bestemmelser i straffeloven (art. 21).

Dobbelt statsborgerskap er tillatt

Dobbelt statsborgerskap var ikke tillatt etter statsborgerloven av 1981, men ble tillatt i henhold til artikkel 11 i statsborgerloven av 2004.

Praktisering av statsborgerloven

Landinfo er som sagt ikke i stand til å tegne et utfyllende bilde av hvordan djiboutiske myndigheter praktiserer lovverket. De konsulterte kildene er imidlertid samstemte om at etnisitet og/eller klientilhørighet spiller inn, og i praksis har betydning for hvem som kan erverve statsborgerskap (Strickler, e-post 2021; Bezabeh 2011, s. 599-600, 604; Kilde A, møte 2023; Fontrier e-post 2024).

Bezabeh (2011, s. 599-600, 604) påpeker at etnisitet og klientilhørighet generelt har betydning for tilgang til alle offentlige tjenester i Djibouti, også i tilknytning til erverv av statsborgerskap.⁹ Det underbygges av Yves Strickler (e-post 2021),

⁷ Ordlyden i lovens art. 15 er at Djibouti har vært ens «résidence habituelle» i denne tiden.

⁸ Fransk og arabisk er de offisielle språkene, mens somali og afar er språkene flest har som morsmål (Landinfo 2017).

⁹ Bezabeh (2011, s. 600) viser til at Issa-underklanen Memassan befinner seg øverst i det politiske hierarkiet i Djibouti, etterfulgt av øvrige Issa-somaliere, afarer og arabere, mens nylig ankomne arbeidsmigranter, spesielt etiopiske, befinner seg på bunnen.

som mener at selv om det er mulig for personer fra andre somaliske klaner å bli naturalisert, er det generelt enklere for somaliere fra Issa-klanen og afarer. Gitt Issa-klanens, især underklanen Memasans, dominerende politiske posisjon i Djibouti siden uavhengigheten i 1977, er det imidlertid grunn til å mene at Issa-somaliere står i en særstilling.

Ett eksempel på slik favorisering av Issa-somaliere, er det «store antallet» issaer fra Etiopia, som ble innlemmet i djiboutiske sikkerhetsstyrker under borgerkrigen mot den Afar-baserte opprørsgruppen FRUD¹⁰ på 90-tallet, og som deretter ble tildelt statsborgerskap (Fontrier, e-post 2024; Bezabeh 2011, s. 604).¹¹

Under Landinfos besøk til Dire Dawa i Etiopia høsten 2023, tegnet lokale kilder et lignende bilde av betydningen av klantilhørighet for opphold i Djibouti og tilgang til djiboutiske dokumenter og statsborgerskap. Dire Dawa og Djibouti har sterke historiske, kulturelle og økonomiske bånd. På samme måte som i Djibouti, er Issa-klanen den dominerende somaliske klanen også i Dire Dawa (se Landinfo 2024).

De lokale kildene vi snakket med i Dire Dawa, oppga alle at Issa-somaliere generelt kan reise til og oppholde seg i Djibouti «uten problemer» (Kilde A; Kilde B; Kilde C, møter 2023).¹² En kilde (A) som selv tilhører Issa-klanen, refererte til dette som en «sosial kontrakt» mellom Djibouti og issaer i Dire Dawa. Kilden oppga videre at svært mange issaer i Dire Dawa har djiboutiske nasjonale ID-kort. Han påpekte at somaliske familienettverk er store, strekker seg over landegrensene, og at issaer fra Dire Dawa generelt kan fremskaffe djiboutiske ID-dokumenter, inkludert pass, gjennom familietilknytning eller kontakter i Djibouti.

Landinfo bemerker at det ikke nødvendigvis betyr at disse personene har skaffet djiboutiske dokumenter eller ervervet djiboutisk statsborgerskap på uformelt vis, da mange Issa-somaliere fra Dire Dawa kan ha rett på statsborgerskap i Etiopia¹³

¹⁰ Den afar-baserte opprørsbevegelsen Front of Restoration of Unity and Democracy (FRUD) utkjempet en borgerkrig mot den djiboutiske hæren 1991–1994. Ifølge statsborgerloven av 1981, artikkel 13, gis personer som er en del av hæren eller sikkerhetsorganer djiboutisk statsborgerskap. Innlemmelsen av etiopiske Issa-somaliere i hæren bidro dermed både til å styrke hærens slagkraft i kampen mot FRUD, og samtidig øke andelen Issa-somaliere i landet (Bezabeh 2011, s. 604).

¹¹ Bezabeh (2011, s. 604) omtaler kun issaer fra Etiopia, men ifølge Fontrier (2024), som var utstasjonert som fransk offiser i Djibouti under borgerkrigen, tjenestegjorde også mange issaer fra Awdal i Somaliland i de djiboutiske sikkerhetsstyrkene under borgerkrigen på 1990-tallet.

¹² Etiopiere må i utgangspunktet ha visum for å besøke Djibouti. Kilder i Dire Dawa, hvorav to hadde reist flere ganger til Djibouti, oppga imidlertid at issa-somaliere fra Dire Dawa enten enkelt kunne skaffe visum, eller reise til Djibouti uten visum gjennom klantilknytninger (Kilde A; Kilde B; Kilde C, møter 2023). Kilde B, fra Gadabursi-klanen, oppga at heller ikke han hadde brukt visum ved tidligere innreiser til Djibouti, fordi han reiste dit gjennom klantilknytninger.

¹³ Etiopia tillater formelt sett ikke dobbelt statsborgerskap, men har i praksis verken oversikt over om søkere allerede er borgere av andre land eller om borgere erverver seg statsborgerskap fra andre land (se Landinfo 2024, s. 9-10).

og i Djibouti.¹⁴ Mange fremstående issa-somaliske djiboutiere, deriblant president Ismail Omar Guelleh, er for eksempel født og oppvokst i Dire Dawa (Fontrier, e-post 2024; se også Landinfo 2024, s. 6).

Befolkning i Djibouti uten djiboutisk statsborgerskap

En betydelig del av befolkningen i Djibouti har ikke djiboutisk statsborgerskap.¹⁵ Denne gruppen inkluderer immigranter med og uten lovlig opphold, men også personer (og deres etterkommere) som ikke fikk djiboutisk statsborgerskap ved uavhengigheten i 1977 fordi de var registrert som «utlendinger» (Bezabeh 2011, s. 601-605).

Det finnes ingen offentlig oversikt over hvor mange av Djiboutis innbyggere som ikke har statsborgerskap i dag, fordi de selv eller deres forfedre var registrert som «utlendinger» i 1977. På bakgrunn av sitt feltarbeid i Djibouti i 2010, anslår Bezabeh (2011, s. 601-605) at antallet «ikke er ubetydelig». Det underbygges av forarbeidene til statsborgerloven av 1981 (s. 1), hvor det oppgis at i overkant av 50 000 utlendinger med opprinnelse i nabolandene, oppholdt seg i Djibouti.

Djiboutiske myndigheter varslet i 2003 at de planla å utvise 100 000 ulovlige immigranter fordi de utgjorde en sikkerhetstrussel (Reuters 2003).¹⁶ Landinfo er ikke kjent med oppholdsstatusen til de utviste, eller om gruppen inkluderte personer som hadde oppholdt seg i Djibouti siden før 1977. Det er heller ingen offisiell informasjon om hvor mange som faktisk ble utvist. Bezabeh (2011, s. 603-604) anslår at «mange tusen» ble det, mens Fontrier (e-post 2024) bemerker at det er grunn til å stille spørsmål ved hvor mange som faktisk ble utvist, og at utvisningene neppe omfattet Issa-somaliere fra Etiopia.

På bakgrunn av Landinfos reise til Djibouti høsten 2023, er det vårt inntrykk at etiopiere, i hovedsak oromoer og amharer, utgjør flertallet av befolkningen uten formell oppholdstillatelse i landet. De internasjonale organisasjonene (Kilde D; Kilde E; Kilde F; Kilde G) vi møtte, trakk alle frem etnisk ikke-somaliske

¹⁴ Eksempelvis er ikke Djiboutis statsborgerlov av 1981 begrenset til djiboutisk territorium, men ga statsborgerskap til alle som var gitt «fransk nasjonalitet» før uavhengigheten i Djibouti eller i et naboland, og tilhørte en av de «karakteristiske djiboutiske befolkningsgruppene».

¹⁵ Det finnes ingen offisielle tall på antallet statsborgere i Djibouti. Imbert-Vier (2020, s. 143-145) mener at et flertall av Djiboutis innbyggere ikke er statsborgere. Han viser til at antallet registrerte stemmeberettigede antagelig overlapper med antallet statsborgere, og at det ved valget i 2013 var registrert 180 000 stemmeberettigede, mot en total befolkning på i overkant av 800 000 ved folketellingen i 2009. Landinfo bemerker at disse tallene ikke tar høyde for at en stor andel av befolkningen er under stemmerettsalder, i tillegg til at det er krav i Djibouti om at stemmeberettigede må registrere seg som velgere.

¹⁶ Ifølge Ibrahim Muhammed Kamil, Djiboutis ambassadør til Etiopia, gjaldt den planlagte utvisningen 60 000 etiopiere, 30 000 somaliere, 10 000 jemenitter og 1000 eritreere (Reuters 2003).

etiopiere som den mest sårbare gruppen i landet, ettersom de ofte mangler formell oppholdstillatelse, i praksis har få rettigheter og står uten ressurssterke nettverk. Noen av etiopierne har oppholdt seg i landet i lang tid, mens andre er på irregulær gjennomreise, og oppholder seg i Djibouti i typisk noen måneder for å finansiere videre reise til Den arabiske halvøya.

Organisasjonene var ikke kjent med at det fantes tilsvarende store somaliske miljøer i Djibouti, uten nettverk eller formell oppholdstillatelse. Det underbygges av opplysninger fra Den somaliske ambassaden i Djibouti (digitalt møte 2023), som kjente til tilstedeværelsen av somaliske migranter i Djibouti, men viste til at gruppen er langt mindre enn antallet etiopiske migranter. Ambassaden anslo at det er om lag 8500 somaliske borgere i landet, og at de fleste kommer fra Sør-Somalia. Ambassaden delte dem inn i tre grupper: 1) UNHCR-registrerte asylsøkere og flyktninger,¹⁷ 2) forretningsmenn¹⁸ og 3) migranter uten ID-dokumenter. Ifølge ambassaden sover noen av migrantene uten ID-dokumenter utenfor ambassaden, fordi de ikke har penger til dokumenter eller hjemreise.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

Abikar, A. (1999). *Clan Distribution of the Somalis in Horn of Africa. I: Accord (2009), Clans in Somalia: Report on a lecture by Joakim Gundel, COI workshop Vienna, 15 may 2009* (revised)

¹⁷ Ifølge UNHCR (2024), som registrerer asylsøkere og flyktninger i Djibouti, er det om lag 13 500 asylsøkere og flyktninger fra Somalia i Djibouti.

¹⁸ Ambassaden (2023) viste til at forretningsmenn kan søke om spesielle djiboutiske pass, for å forenkle reisevirksomhet. Passene er gyldige for tre år, og innebærer ikke at innehaveren er djiboutisk borger. For å få et slik pass må man, ifølge ambassaden, blant annet fremlegge tillatelse fra djiboutiske myndigheter til å drive import/eksport.

- edition). Wien: Accord, s. 30. Tilgjengelig fra <https://bit.ly/3fNwvit> [lastet ned 20. august 2024]
- Africa Confidential (2024).). Djibouti joins fight against the Abiy-Bihi pact. *Africa Confidential*. Tilgjengelig fra <https://www.africa-confidential.com/index.aspx?pageid=7&articleid=15080> [lastet ned 20. august 2024]
- Bezabeh, Samson Abebe (2011). Citizenship and the Logic of Sovereignty in Djibouti. *African affairs*, 110(441), 587-606. Tilgjengelig fra <https://academic.oup.com/afraf/article/110/441/587/98911> [lastet ned 20. august 2024]
- Bezabeh, Samson Abebe (2023). *Djibouti: A Political History*. London: Lynne Rienner Publisher.
- UN, dvs. United Nations General Assembly (1977). *Implementation of the Declaration on the Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples. Question of French Somaliland. Note by the Secretary General. Addendum. Annex III. (A/32/107/Add.1)*. New York: UN. Tilgjengelig fra https://digitallibrary.un.org/record/660653/files/A_32_107_Add-1-EN.pdf [lastet ned 20. august 2024]
- Forarbeid til statsborgerloven (1981). *Exposé des motifs projet de code de la nationalité djiboutienne (Loi no. 200/AN/81)*. Tilgjengelig fra <https://bit.ly/3nndk3c> [lastet ned 20. august 2024]
- Imbert-Vier, Simon (2012). The "Barrage de Djibouti", from migration barrier to identity building. *ITYOPIS*, 2. Tilgjengelig fra http://ityopis.org/Issues-2_files/ITYOPIS-2-Imbert-Vier.pdf [lastet ned 20. august 2024]
- Imbert-Vier, Simon (2013). Afars, Issas ... and Djiboutians: Toward a History of Denominations. *Northeast African Studies*, 13(2), 123-150. Tilgjengelig fra <https://www.jstor.org/stable/10.14321/nortafstud.13.2.0123> [lastet ned 20. august 2024]
- Imbert-Vier, Simon (2020). Identifier les nationaux à Djibouti (1946-2004). *Le Mouvement Social*, 273(4), 129-145. Tilgjengelig fra <https://www.cairn.info/revue-le-mouvement-social-2020-4-page-129.htm> [lastet ned 20. august 2024]
- Landinfo (2017, 9. november). *Djibouti: Språkforhold*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/03/Djibouti-Spr%C3%A5kforhold.pdf> [lastet ned 20. august 2024]
- Landinfo (2024, 30. april). *Etiopia/Djibouti/Somalia: Klan, språk og andre forhold for etniske somaliere i Dire Dawa*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra https://landinfo.no/wp-content/uploads/2024/04/Etiopia_Djibouti_Somalia-Klan-sprak-og-andre-forhold-for-etniske-somaliere-i-Dire-Dawa-30042024.pdf [lastet ned 20. august 2024]
- Manby, Bronwen (2021, desember). *Citizenship and Statelessness in the Horn of Africa*. Nairobi: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://www.refworld.org/docid/61c97bea4.html> [lastet ned 20. august 2024]
- Reuters (2003, 2. september 2003). 100,000 Immigrants To Be Expelled. *New York Times*. Tilgjengelig fra <https://www.nytimes.com/2003/09/02/world/world-briefing-africa-djibouti-100000-immigrants-to-be-expelled.html> [lastet ned 20. august 2024]
- Statsborgerloven (1981). *Code de le Nationalité Djiboutienne (Loi No. 200/A.N./1981)*. Tilgjengelig fra <https://www.refworld.org/country,,,DJI,456d621e2,3ae6b4e18,0.html> [lastet ned 20. august 2024]
- Statsborgerloven (2004). *Code de le Nationalité Djiboutienne (Loi n°79/AN/04/5ème)*. Tilgjengelig fra <https://bit.ly/3rudPcZ> [lastet ned 20. august 2024]
- Thuesen, Nils Petter, Lundbo, Sten & Bätcke, Claudia (sist endret 6. mai 2024). *Djibouti. Store norske leksikon*. Oslo: SNL. Tilgjengelig fra <https://snl.no/Djibouti> [lastet ned 20. august 2024]

UNHCR (2024). *Djibouti*. Tilgjengelig fra <https://www.unhcr.org/countries/djibouti> [lastet ned 20. august 2024]

Muntlige kilder

Kilde A (2023), lokal ressursperson, møte i Dire Dawa, samt e-poster november 2023.

Kilde B (2023), lokal ressursperson, møte i Dire Dawa november 2023.

Kilde C (2023), lokal ressursperson, møte i Dire Dawa november 2023.

Kilde D (2023), internasjonal organisasjon, møte i Djibouti november 2023.

Kilde E (2023), internasjonal organisasjon, møte i Djibouti november 2023.

Kilde F (2023), internasjonal organisasjon, møte i Djibouti november 2023.

Kilde G (2023), internasjonal organisasjon, møte i Djibouti november 2023.

Marc Fontrier (2024), pensjonert fransk offiser og historiker med doktorgrad fra Institute national des langues et civilisations orientales (INALCO), e-poster juli 2024.

Somalias ambassade i Djibouti (2023), møte på Teams desember 2023.

Yves Strickler (2021), professor i juss ved Université Côte D'Azur, e-poster mars og november 2021.

© Landinfo 2024

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.